

АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ КАНАДИ ЩОДО ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Олександр Вікторович ДЯТКО,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Зарубіжний досвід протидії корупції у сфері оподаткування охоплює різноманітні аспекти, які сприяють формуванню ефективних механізмів боротьби з корупційними проявами в податкових органах і серед платників податків.

Поняття «зарубіжний досвід» може мати різні трактування залежно від контексту, у якому воно використовується. У загальному розумінні зарубіжний досвід означає досвід, який здобутий в інших країнах. Це можуть бути різноманітні форми діяльності людини, зокрема культурні, соціальні, освітні, економічні чи технологічні практики, що застосовуються в інших країнах. Наприклад, у сфері освіти зарубіжний досвід може включати вивчення іноземних освітніх систем, програм, методик викладання, а також участь у міжнародних програмах обміну чи стажуваннях, що дозволяє здобувачам освіти отримувати нові знання та навички. Крім того, важливим є дослідження результатів таких програм, що сприяє підвищенню якості освітнього процесу [1, с. 95].

Досвід зарубіжних країн також включає вивчення правових механізмів, що ефективно працюють у сфері оподаткування. Зокрема, це антикорупційні закони, судові практики та внутрішні регламенти, які регулюють діяльність податкових органів. Вони забезпечують правову основу протидії корупції, гарантують незалежність контролюючих органів і стимулюють прозорість податкових процедур.

Канада є однією з передових країн у протидії податковій корупції завдяки ефективному законодавству, високому рівню цифровізації податкових процесів, системі міжнародного співробітництва та суворим механізмам контролю. У цій державі впроваджений комплексний підхід до управління податковою системою, що знижує можливості для ухилення від сплати податків та корупційних правопорушень.

Одним з основних інструментів протидії податковій корупції в Канаді є Податкова служба Канади (CRA), яка не тільки збирає податки, але й активно займається виявленням і розслідуванням податкових злочинів, таких як ухилення від оподаткування, шахрайство з податковими пільгами та відмивання грошей. Канадські податкові органи впроваджують ряд законодавчих ініціатив, що мають на меті мінімізувати можливості для правопорушень.

Зокрема, у Канаді запроваджено Закон про захист інформаторів, який дозволяє громадянам і бізнесу повідомляти про корупційні практики, зокрема в податковій сфері, гарантуючи конфіденційність та захист їхніх прав. Така система створює додатковий стимул для громадян та організа-

цій активно брати участь у протидії корупції, що важливо для підвищення прозорості та підзвітності органів державної влади [2].

Крім того, у Канаді застосовується Закон про недопущення ухилення від сплати податків, який передбачає суворі покарання для тих, хто сприяє ухиленню від податків, включаючи посадових осіб. Це дозволяє канадським органам ефективно протидіяти корупції не тільки серед бізнесу, але й серед публічних службовців.

Канада активно використовує новітні технології для автоматизації податкових процесів і виявлення порушень. Одна з основних ініціатив - система «E-filing», яка дозволяє громадянам та бізнесу подавати податкові декларації онлайн. Ця технологія не тільки спрощує процес подання декларацій, але й зменшує кількість контактів між платниками податків і податковими інспекторами.

Канадські податкові органи також активно використовують штучний інтелект для автоматичної перевірки декларацій і виявлення підозрілих фінансових операцій. Це дозволяє швидко знаходити потенційно викривлені дані, що може бути основою для подальших розслідувань.

Також важливою складовою цифровізації є електронний доступ до податкових даних, який дозволяє органам податкового контролю швидко отримувати і аналізувати інформацію про фінансові операції платників податків. Це дозволяє виявляти порушення у режимі реального часу та оперативно реагувати на них.

Канада активно співпрацює з міжнародними організаціями в ході боротьби з податковими порушеннями, ухиленням від сплати податків і відмиванням грошей через офшорні зони. Вона є членом ОЕСР (Організації економічного співробітництва та розвитку) і активно підтримує ініціативи, що сприяють обміну податковою інформацією між країнами. Однією з таких ініціатив є Закон FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act), який зобов'язує фінансові установи звітувати про рахунки канадців, що мають іноземні активи.

Крім того, Канада активно підтримує ініціативи з розробки міжнародних стандартів фінансової прозорості і боротьби з офшорними схемами, сприяючи створенню глобальних стандартів для боротьби з податковими правопорушеннями. Цей підхід важливий для запобігання використанню офшорних юрисдикцій для ухилення від податків.

З огляду на це запровадження канадських практик в Україні може значно посилити боротьбу з податковою корупцією та зробити систему оподаткування більш прозорою та ефективною. Ось кілька основних напрямків, у межах яких Україна може впроваджувати канадський досвід:

В Україні доцільно створити спеціалізовані підрозділи в структурі Державної податкової служби України, що спрямують свою діяльність на протидію податковим злочинам за канадським зразком. Це дозволить зосередити ресурси на розслідуванні найскладніших випадків ухилення від податків та зловживань посадовців. Поруч із цим, слід пам'ятати, що Україна має значний потенціал для автоматизації податкових процесів. Упровадження системи електронного подання податкових декларацій та використання штучного інтелекту для перевірки декларацій допоможе мінімізувати

людський фактор і знизити можливості для корупційних угод між платниками податків і податковими інспекторами. Також державі варто поглибити співпрацю з міжнародними фінансовими організаціями для обміну податковою інформацією та боротьби з офшорними схемами. Це дозволить більш ефективно боротися з ухиленням від сплати податків через міжнародні фінансові мережі.

Таким чином, упровадження канадських практик, зокрема у сфері законодавства, цифровізації податкових процесів, міжнародного співробітництва та захисту викривачів, може значно підвищити ефективність української податкової системи. Це не тільки зменшить рівень корупції, а й сприятиме розвитку економіки та зміцненню довіри громадян до органів влади. Україна має всі можливості адаптувати цей досвід до актуальних викликів, пріоритетів державної політики та традицій державотворення, що дозволить створити більш прозору, ефективну та справедливую податкову систему.

Список використаних джерел:

1. Парій Л. В., Левандовська В.А. Зарубіжний досвід практичної реалізації антикризових інструментів управління підприємством. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2021. № 4. С. 93-98.
2. The Public Servants Disclosure Protection Act of Canada. (S. C. 2005, с. 46) // Justice Laws Website. URL: <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/p-31.9/>.